

Nr 20/1968-69.

STORA UTSKOTTETS betänkande nr 20/1968-69 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till ändring av 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland att genom Regeringens försorg föreläggas Riksdagen. (Nr 10/1969).

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 19/1968-69 har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Efter behandling av ärendet har stora utskottet beslutat omfatta det i lagutskottets ovannämnda betänkande framställda förslaget med följande ändringar:

Enligt 44 § jämförd med 15 § självstyrelselagen äger landstinget rätt att väcka initiativ - förutom i andra landskapet enskilt rörande angelägenheter, som hänför sig till rikets lagstiftningsbehörighet eller allmänna förvaltning - om ändring, förklaring eller upphävande av stadgandena i självstyrelselagen. Landstingets berörda initiativrätt förverkligas genom dels lagmotioner, dels åter hemställnings- resp. finansmotioner, vilka på Regeringens försorg föreläggas Riksdagen.

Initiativrätten kan sålunda av Landstinget varieras beroende på ärendets art och omfattning m.fl. omständigheter. Landskapsstyrelsen har föredragit att ikläda framställningen formen av hemställningsmotion, vilket givetvis i och för sig är ett tänkbart alternativ.

Stora utskottet har dock, med beaktande av att fråga är om en enbart för landskapet gällande fristående lagstiftningsakt av begränsad omfattning samt med ett klart och entydigt innehåll, funnit det motiverat föreslå, att föreliggande framställning, som i landstinget behandlas i den för lagstiftning stadgade ordningen, redan nu skulle av Landstinget slutbehandlas och föreläggas Riksdagen såsom en direkt lagmotion. Härigenom kunde en dubbel behandling av ärendet i landstinget undvikas och en betydelsefull tidsvinst uppnås.

I överensstämmelse med sitt ställningstagande har stora utskottet kompletterat framställningens sista stycke med ett direkt lagförslag. För tydlighets skull har framställningens motivering, som av stora utskottet omfattats i enlighet med lagutskottets betänkande, utskrivits i sin helhet.

Med hänvisning till det ovan anförda får stora utskottet förty vörd- samt föreslå,

att Landstinget ville till Regeringen ingå med en skrivelse av följande lydelse:

"Till Regeringen

från Ålands landsting.

Regeringen har den 21 februari 1969 avlåtit en proposition angående ändring av valrättsåldern och myndighetsåldern (1969 års riksdag nr 23).

Sedan 1944 har rösträttsåldern sammanfallit med myndighetsåldern 21 år, medan rösträtt i statliga val tidigare tillkom den som fyllt 24 år. På 1940- och 1950-talen förekom flere riksdagsmotioner, som syftade till en sänkning av rösträttsåldern till 18 år. Motionerna i fråga blev dock alla förkastade. På 1960-talet har motionerna påvisat hur den kraftiga utvecklingen på livets alla områden inverkat på de ungas kunskaper och mognad. Detta har fört med sig att de ungas intresse för allmänna frågor ökat.

Vad särskilt gäller myndighetsåldern har denna konstaterats ha stark anknytning till internationella synpunkter. Olikheter på denna punkt mellan länder, som har livlig växelverkan inbördes, kan leda till konflikter och rättsförluster.

Frågan har därför en speciellt nordisk aspekt och Nordiska Rådet uppmanade även i sin rekommendation nr 31/1964 regeringarna att utreda möjligheterna att sänka rösträttsåldern och därvid beakta dess samband med myndighetsåldern.

Genom ändring av rikets kommunallag (FFS 291/68) har man redan infört 20 års ålder som rösträttsgräns i kommunala val. Även inom landskapet Åland bör man eftersträva att samma rösträttsålder skall gälla för alla politiska val.

I Sverige genomfördes motsvarande ändring redan 1965, i Norge 1967. I Danmark är gränsen fortfarande 21 år, men ändring förberedes. På Island är rösträtts- och myndighetsåldern redan 1968 sänkt till 20 år.

Som nämnts föreslås för Finlands del en sänkning både av rösträttsåldern i statliga val och av myndighetsåldern till 20 år. I den förenämnda propositionen är rösträttsåldern för landstingsval enligt 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (FFS 670/51) icke av regeringen föreslagen till ändring. Ålands landsting tillkommer enligt 15 § självstyrelselagen för Åland rätt att väcka initiativ i sådan till landskapet enskilt hörande angelägenhet, varom nu är fråga, att genom Regeringens försorg föreläggas Riksdagen.

Då Ålands landsting anser att åldersgränsen för rösträtt i landstingsval bör överensstämma med den för kommunala val numera allmänt omfattade åldersgränsen om 20 år, vilken även torde bli lagfäst för statliga val och såsom civilrättslig myndighetsålder, föreslår landstinget vördsamt att Regeringen ville förelägga Riksdagen till antagande nedanstående

L a g

angående ändring av självstyrelselagen för Åland.

I enlighet med Riksdagens beslut tillkommet på sätt i 67 § riksdagsordningen stadgas, ändras med Ålands landstings bifall 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland av den 128 december 1951 (670/51) såsom följer:
7 §.

Landstingets medlemmar väljas genom omedelbara, proportionella och hemliga val. Rösträtten vid dessa val skall vara allmän och lika för män och kvinnor, vilka före valåret fyllt tjugu år.

Mariehamn den

På landstingets vägnar:

Th. Eriksson
talamn

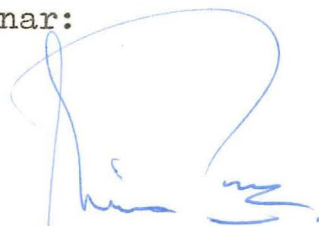
Eliel Persson
vicetalman

Valter Nordas
vicetalman."

Mariehamn, den 19 mars 1969.

På stora utskottets vägnar:

Albin Johansson
ordförande

./ Erik Rask
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Albin Johansson, viceordföranden Alarik Häggblom, ledamöterna Gustav Adolf Boman, Olof M. Jansson, Sven Friberg, Carl Karlsson, Börje Hagström, Georg Wideman, Sven Lemberg och Erik Lundqvist.

T i l l R e g e r i n g e n

från Ålands landsting.

Regeringen har den 21 februari 1969 avlåtit en proposition angående ändring av valrättsåldern och myndighetsåldern (1969 års riksdag nr 23).

Sedan 1944 har rösträttsåldern sammanfallit med myndighetsåldern 21 år, medan rösträtt i statliga val tidigare tillkom den som fyllt 24 år. På 1940- och 1950-talen förekom flere riksdagsmotioner, som syftade till en sänkning av rösträttsåldern till 18 år. Motionerna i fråga blev dock alla förkastade. På 1960-talet har motionerna påvisat hur den kraftiga utvecklingen på livets alla områden inverkat på de ungas kunskaper och mognad. Detta har fört med sig att de ungas intresse för allmänna frågor ökat.

Vad särskilt gäller myndighetsåldern har denna konstaterats ha stark anknytning till internationella synpunkter. Olikheter på denna punkt mellan länder, som har livlig växelverkan inbördes, kan leda till konflikter och rättsförluster.

Frågan har därför en speciellt nordisk aspekt och Nordiska Rådet uppmanade även i sin rekommendation nr 31/1964 regeringarna att utreda möjligheterna att sänka rösträttsåldern och därvid beakta dess samband med myndighetsåldern.

Genom Ändring av rikets kommunallag (FFS 291/68) har man redan infört 20 års ålder som rösträttsgräns i kommunala val. Även inom landskapet Åland bör man eftersträva att samma rösträttsålder skall gälla för alla politiska val.

I Sverige genomfördes motsvarande ändring redan 1965, i Norge 1967. I Danmark är gränsen fortfarande 21 år, men ändring förberedes. På Island är rösträtts- och myndighetsåldern redan 1968 sänkt till 20 år.

Som nämnts föreslås för Finlands del en sänkning både av rösträttsåldern i statliga val och av myndighetsåldern till 20 år. I den förenämnda propositionen är rösträttsåldern för landstingsval enligt 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (FFS 670/51) icke av regeringen föreslagen till ändring. Å-

lands landsting tillkommer enligt 15 § självstyrelselagen för Åland rätt att väcka initiativ i sådan till landskapet enskilt hörande angelägenhet, varom nu är fråga, att genom Regeringens försorg föreläggas Riksdagen.

Då Ålands landsting anser att åldersgränsen för rösträtt i landstingsval bör överensstämma med den för kommunala val numera allmänt omfattade åldersgränsen om 20 år, vilken även torde bli lagfäst för statliga val och såsom civilrättslig myndighetsålder, föreslår landstinget vördsamt att Regeringen ville förelägga Riksdagen till antagande nedanstående

L a g

angående ändring av självstyrelselagen för Åland.

I enlighet med Riksdagens beslut tillkommet på sätt i 67 § riksdagsordningen stadgas, ändras med Ålands landstings bifall 7 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (670/51) såsom följer:

7 §.

Landstingets medlemmar väljas genom omedelbara, proportionella och hemliga val. Rösträtten vid dessa val skall vara allmän och lika för män och kvinnor, vilka före valåret fyllt tjugu år.

Mariehamn, den 22 mars 1969.

På landstingets vägnar:

Th. Eriksson

talman

Eliel Persson

vicetalman

Valter Nordas

vicetalman.